

Kommunala avtalsdelegationen

Handläggare
Ben-Erik AlmDatum
2011-01-11

Mottagare

Kommunerna och kommunalförbunden på Åland

Arbetsavtalslagen ändras

Bestämmelsen om villkoren för att ingå arbetsavtal för viss tid i 1 kap. 3 § i arbetsavtalslagen (FFS 55/2001) har ändrats genom lag (FFS1224/2010). Ändringen träder i kraft 1.1.2011. 1 kap. 3 § 2 mom. i den gällande arbetsavtalslagen är nu indelat i två skilda moment så att bestämmelsen om grundad anledning som villkor för ingående av ett arbetsavtal för viss tid finns i ett moment och bestämmelsen om begränsningar om att upprepat använda arbetsavtal för viss tid finns i följande moment.

Lagändringens grunder och mål beskrivs i regeringspropositionen 239/2010 enligt följande:

Lagens mål är att då man kommer överens om längden på arbetstagarens arbetsavtal ska man i allt högre grad beakta villkoren för att ingå avtalet för viss tid både när det gäller enskilda visstidsavtal och på varandra följande visstidsavtal. Lagändringen syftar till att minska antalet ogrundade arbetsavtal för viss tid, särskilt när det gäller ogrundad upprepad användning av arbetsavtal för viss tid. Lagändringen preciserar begränsningarna om att upprepat använda visstidsavtal, men genom den ändras dock inte den gällande lagens innehåll när det gäller begreppet grundad anledning som utgör villkoret för att ett arbetsavtal för viss tid får ingås. Inte heller begränsas användningen av visstidsavtal om det är befogat.

Enligt 3 § 2 mom. gäller ett arbetsavtal tills vidare, om det inte av grundad anledning har ingåtts för viss tid. Lagen ändrar inte det vedertagna innehållet i begreppet grundad anledning. För att ett visstidsavtal ska kunna ingås, krävs en sådan grundad anledning som avses i momentet. Ett arbetsavtal som på arbetsgivarens initiativ ingåtts för viss tid utan grundad anledning ska anses gälla tills vidare. Det gäller också då det på det sätt som avses i 3 mom. inte är tillåtet att upprepat använda visstidsavtal.

I 3 § 3 mom. bestäms om användningen av arbetsavtal för viss tid som följer på varandra. Momentet gäller i första hand situationer där samma parter upprepade gånger ingår på varandra följande visstidsavtal om samma arbets-

uppgifter. Detta förbud mot så kallade kedjeavtal är detsamma som i den gällande lagen. På varandra följande visstidsavtal förutsätter fortsättningsvis att det finns en grundad anledning för varje avtal enligt 2 mom. Flera på varandra följande arbetsavtal för viss tid mellan samma parter är inte förbjudna t.ex. då arbetsgivaren erbjuder en vikarie med visstidsanställning ett nytt vikariat för viss tid.

När det gäller flera på varandra följande avtal för viss tid mellan samma parter ska de grunder som utgör villkoret vara allt tyngre ju fler på varandra följande visstidsavtal som ingås mellan parterna. Ju fler sådana avtal som ingås desto starkare blir antagandet att behovet av arbetskraft är permanent. När behovet av arbetskraft har visat sig vara permanent har arbetsgivaren inte längre rätt att fortsätta avtalsförhållandet i form av visstidsavtal.

Då man bedömer om villkoren för att ingå visstidsavtal uppfylls, har det inte någon betydelse om arbetsgivaren ingår visstidsavtalen om samma arbetsuppgifter med samma arbetstagare eller om arbetsgivaren byter arbetstagare. Villkoren för att ingå visstidsavtal ska alltså bedömas utgående från hur bestående behovet av arbetskraft är med tanke på utförandet av de aktuella arbetsuppgifterna. Således ska grundernas tillräcklighet bedömas förutom enligt 2 mom. separat för varje tidsbegränsat avtal dessutom också utifrån hur arbetsgivaren använder arbetskraften som helhet för utförandet av arbetsuppgifterna i fråga.

Frågan om det är tillåtet att upprepat använda visstidsavtal ska bedömas utifrån samma arbetsuppgifter. Som samma arbetsuppgifter betraktas en helhet av uppgifter som arbetstagaren i fråga eller flera arbetstagare har utfört inom ramen för visstidsanställningar. Begreppet samma arbetsuppgifter begränsar sig således inte enbart till de uppgifter som uttryckligen nämns i arbetsavtalet utan omfattar faktiska etablerade uppgiftshelheter.

Enligt 3 mom. ska i de fall då flera på varandra följande arbetsavtal för viss tid ingåtts frågan om hur permanent behovet av arbetskraft är avgöras utifrån antalet visstidsavtal eller den sammanlagda avtalstiden eller den helhet som avtalen bildar. När antalet flera på varandra följande arbetsavtal som ingåtts för viss tid eller som ingåtts med korta intervaller eller den sammanlagda avtalstiden visar att behovet av arbetskraft blivit permanent, är visstidsavtal för utförande av samma arbetsuppgifter inte längre tillåtna.

Bestämmelsen anger inte det maximala antalet av eller den kortaste löptiden för flera på varandra följande visstidsavtal noggrant, utan förutsättningarna för att ingå arbetsavtal för viss tid ska prövas genom en övergripande bedömning med beaktande av det totala antalet och den totala varaktigheten av flera på varandra följande visstidsavtal som arbetsgivaren använder. Om en arbetsgivares verksamhet i sin helhet eller till vissa delar under en längre tid baserat sig på flera på varandra följande visstidsavtal, tyder detta i allmänhet på att behovet av arbetskraft för uppgifterna i fråga blivit permanent. Om de arbetsavtal för viss tid som ingåtts med flera personer för utförande av samma arbete dessutom varit långvariga, tyder det för sin del på att antalet arbetstagare som behövs i verksamheten är etablerat. Även om man vid bedömningen av hur permanent arbetsgivarens behov av arbetskraft är och hur

etablerad arbetsgivarens verksamhet är ska beakta arbetsgivarens tidigare användning av arbetskraft, ska man vid prövningen av om grunderna är tillräckliga utöver tidigare fakta också beakta huruvida arbetsgivarens verksamhet har förutsättningar att fortgå på redan etablerad nivå.

Eftersom bestämmelsen i 3 mom. avser ingående av flera på varandra följande visstidsavtal för utförande av samma arbetsuppgifter, är det möjligt att bedömningen av grundens tillräcklighet blir aktuell också i ett fall då ett avtal ingås för första gången med en ny arbetstagare. Men bestämmelsen avser inte att hindra anställning av en ny arbetstagare för viss tid efter det att flera på varandra följande visstidsavtal ingåtts, om det är fråga om en ny uppgift av engångskaraktär eller en tidsbegränsad uppgift eller en uppgift som kräver särskilda yrkeskunskaper.

Med vänlig hälsning

Ben-Erik Alm
Avtalschef

Bilaga: Lag om ändring av 1 kap. 3 § i arbetsavtalslagen (FFS 1224/2010)